

Національна
академія наук України

Інститут
української археології та джерелознавства
імені М.С.Грушевського

МИХАЙЛО ГРУШЕВСЬКИЙ
MYKHAILO HRUSHEVSKY DIGITAL ARCHIVES

Видавництво "Світ"

<http://svit.gov.ua/>

Михайло ГРУШЕВСЬКИЙ

ТВОРИ у 50 томах

Видавнича рада:

Борис ПАТОН — голова
Любомир ВІНАР • Іван ДРАЧ • Аркадій ЖУКОВСЬКИЙ
Іван КУРАС • Володимир ЛИТВИН • Олексій ОНИЩЕНКО
Омелян ПРІЦАК • Френк СИСИН • Ярослав ЯЦКІВ

Головна редакційна колегія:

Павло СОХАНЬ — головний редактор
Ярослав ДАШКЕВИЧ — заст. головного редактора
Ігор ГИРИЧ — відповідальний секретар
Геннадій БОРЯК • Віктор БРЕХУНЕНКО • Іван БУТИЧ
Сергій БЛОКІНЬ • Василь ДАНИЛЕНКО • Микола ЖУЛИНСЬКИЙ
Олександр КУЧЕРУК • Олександр МАВРІН • Ігор МЕЛЬНИК
Надія МИРОНЕЦЬ • Юрій МИЦИК • Всеволод НАУЛКО
Руслан ПИРИГ • Валерій СМОЛІЙ • Ольга ТОДІЙЧУК
Василь УЛЬЯНОВСЬКИЙ • Ярослав ФЕДУРУК

Михайло ГРУШЕВСЬКИЙ

Том 6

Серія
ІСТОРИЧНІ СТУДІЇ ТА РОЗВІДКИ
(1895–1900)

МИХАЙЛО ГРУШЕВСЬКИЙ
MYKHAILO HRUSHEVSKY DIGITAL ARCHIVES

ЛЬВІВ
ВИДАВНИЦТВО
«СВІТ»
2004

ББК 63.3 (4 УКР)
Г91

*Видано за підтримки Президента України
на замовлення Державного комітету
телебачення і радіомовлення України
за Програмою випуску
соціально значущих видань*

*Затверджено Вченою радою
Інституту української археографії та джерелознавства
імені М.С.Грушевського НАН України*

Упорядник Мирон КАПРАЛЬ
Передмови — Я.ДАШКЕВИЧ, М.КАПРАЛЬ

Автори коментарів: М.Бандрівський, С.Білокінь, В.Брехуненко,
М.Капраль, Я.Книш, П.Кулаковський, О.Мельник,
Я.Мельник, Ю.Мицик, О.Моця, С.Панькова,
О.Русина, А.Тимошенко

Видавництво "Світ"

<http://svit.gov.ua/>

ISBN 966-603-223-6
ISBN 966-603-367-4 (т. 6)

- © Інститут української археографії та джерелознавства імені М.С.Грушевського НАН України, 2004
- © Видавництво «Світ», дизайн та художнє оформлення, 2004
- © Передмови Я.Дашкевич, М.Капраль, 2004
- © Коментарі, автори, 2004

СПИСОК ЦИТОВАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ

І. Джерела

- Акты Барского староства / Изд. М.С.Грушевский // Архив Юго-Западной России. — Ч. 8. — Т. 1. — К., 1893.
- Акты Западной России — Акты, относящиеся к истории Западной России, собранные и изданные Археографической комиссией. — СПб, 1846. — Т. 1; 1848. — Т. 2.
- Акты исторические, относящиеся к России, извлечённые из иностранных архивов и библиотек А.И.Тургеневым. — СПб, 1841. — Т. 1.
- Акты Московского государства, изданные Императорской академией наук. — М., 1890. — Т. 1; 1894. — Т. 2.
- Акты Южной и Западной России — Акты, относящиеся к истории Южной и Западной России, собранные и изданные Археографической комиссией. — СПб, 1863. — Т. 1; 1865. — Т. 2; 1861. — Т. 3; 1875. — Т. 8; 1877. — Т. 9; 1878. — Т. 10; 1879. — Т. 11.
- Архив Юго-Западной России. — К., 1863. — Ч. 3. — Т. 1; 1890. — Ч. 7. — Т. 2.
- Васильевский В.Г.* Русско-византийские исследования. — Вып. 2: Жития Георгия Амастридского и Стефана Сурожского. Введение и греческие тексты с переводом; славянорусский текст // Летопись занятий Археографической комиссии. — СПб, 1893. — Т. 9. — С. 1—CCV, 1—128 (также окремо: СПб, 1893).
- [*Величко С.*] Летопись Самуила Величко / Изд. Н.Костомаров. — К., 1848. — Т. 1; 1851. — Т. 2.
- Веселовский А.Н.* Видение Василия Нового о походе русских на Византию в 941 году // Журнал Министерства народного просвещения. — СПб, 1889. — Ч. 261. — № 1 (январь). — Отд. 2. — С. 80—92.
- Воскр. — Летопись по Воскресенскому списку / Полное собрание русских летописей. — Т. 7—8. — СПб, 1856—1859.
- Гаркави А.Я.* Сказания мусульманских писателей о славянах и русских (с половины VII века до конца X века по Р.Х.). — СПб, 1870.
- Грабянка Г.* Действия презельной и от начала поляков кровавой небывалой брани Богдана Хмельницкого, Гетмана Запорожского, с поляки. — К., 1854.
- Грамоты Великих князей Литовских с 1390 по 1569 гг. — К., 1868.
- [*Грушевський М.*] Документ 1586 р. про козацький промисел // ЗНТШ. — Львів, 1897. — Т. XIX. — Miscellanea. — С. 8—10.
- Грушевський М.* Кілька документів з життя Забузької Русі XVI в. // ЗНТШ. — Львів, 1899. — Т. XXVIII. — С. 1—10.
- Грушевський М.* Кілька київських документів XV—XVI в. // ЗНТШ. — Львів, 1896. — Т. XI. — С. 1—18.
- Грушевський М.* Опись Львівського замку р. 1495 // ЗНТШ. — Львів, 1896. — Т. XII. — С. 1—12.
- Грушевський М.* Опись подільських замків 1494 р. // ЗНТШ. — Львів, 1895. — Т. VII. — С. 1—18.
- Грушевський М.* Описі Перемиського староства 1494—1497 рр. // ЗНТШ. — Львів, 1897. — Т. XIX. — С. 1—24.
- Документи Московского архива Министерства юстиции / Изд. М.Довнар-Запольский. — М., 1897. — Т. 1.
- Жданов И.Н.* Повесть о Вавилоне и “Сказание о князях владимирских” // Журнал Министерства народного просвещения. — СПб, 1891. — Ч. 276. — № 8 (август). — Отд. 2. — С. 247—288; Ч. 277. — № 9 (сентябрь). — Отд. 2. — С. 40—101; № 10 (октябрь). — Отд. 2. — С. 325—368.
- Жерела до історії України-Руси. — Львів, 1895. — Т. 1; 1897. — Т. 2.
- Известия Ал-Бекри о славянах и их соседях // Известия Ал-Бекри и других авторов о Руси и славянах, издал В.Р.Рожен. / Записки Императорской академии наук. — СПб, 1878. — Приложение 2. — С. 1—64.
- Известия о хазарах, буртасах, болгарях, мадьярах, славянах и русских Абу али Ахмеда бен Омар ибн Дуста, арабского писателя начала X в. / Изд. Д.А.Хвольсон. — СПб, 1879.

- Император Василий Болгаробойца, извлечения из летописи Яхьи Антиохийского / Изд. В.Р.Розен. — СПб, 1883.
- Ипат. — Летопись по Ипатскому списку. Издание Археографической комиссии. — СПб, 1871.
- Ипатська літопись — див. Ипат.
- Ипат. — див. Ипат.
- Истомин Ф.П.* Материалы для биографии “друкара” Тимофея Александровича // Чтения в Историческом обществе Нестора Летописца. — К., 1898. — Кн. XII. — Отд. III. — С. 24–33.
- Исторические песни малорусского народа с объяснением Вл. Антоновича и М. Драгоманова. — К., 1874.
- История Русов или Малой России. Сочинение Григория Конисского, архиепископа Белорусского // Чтения в Обществе истории и древностей российских. — М., 1846. — Год 1-й. — № 1. — С. 1–24; № 2. — С. 25–80; № 3. — С. 81–144; № 4. — С. 145–262; Год 2-й. — № 3. — С. 1–45 (окрема відбитка: М., 1846).
- Кулиш П.* Материалы для истории воссоединения. — М., 1877. — Т. 1.
- Лавр. — Летопись по Лаврентьевскому списку. Издание Археографической комиссии. — СПб, 1872.
- Летопись Самовидца по новооткрытым спискам. — К., 1878.
- [*Лукомский С.Ф.*] Собрание историческое из книг древнего писателя Александра Гваньина и из старых русских верных летописей абшитованным полковым обозным Стефаном Васильевым сыном Лукомским сочинённое в малороссийском городе Прилуке в 1770 году // Летопись Самовидца. — К., 1878. — С. 321–372.
- Материалы по истории казачьего землевладения. / Изд. И.Каманин // Чтения в Историческом обществе им. Нестора Летописца. — К., 1894. — Т. 8. — Отд. 3. — С. 3–28.
- Мемуары, относящиеся к истории Южной России / Изд. В.Антонович. — К., 1890. — Т. 1; 1896. — Т. 2.
- Миллер Г.Ф.* Исторические сочинения о Малороссии и малороссиянах, написанные на русском языке. — М., 1846.
- Миллер Г.Ф.* О малороссийском народе и о запорожцах // Чтения в Императорском обществе истории и древностей российских, год II. — М., 1846. — Кн. 3. — Смесь.
- Никольский Н.К.* О литературных трудах митрополита Климента Смолятича, писателя XII в. — СПб, 1892.
- Никон. — Летописный сборник, именуемый Патриаршею или Никоновскою летописью / Полное собрание русских летописей. — Т. 9. — СПб, 1862. — Ч. 1.
- Описание войны Ивони, господара Валахского (1574) // Мемуары, относящиеся к истории Южной Руси. — К., 1890. — Т. 1. — С. 89–136.
- Опись книг Киевского центрального архива. — К., 1869. — Кн. 8; К., 1869. — Кн. 9.
- Памятники дипломатических сношений Московского государства с Крымом, Ногаями и Турцией. — СПб, 1884 (= Сборник Императорского русского исторического общества, т. 41).
- Памятники, изданные Киевской комиссией для разбора древних актов. — К., 1897. — Т. 1; 1897. — Т. 2; 1898. — Т. 3.
- Полное собрание русских летописей. — СПб, 1843. — Т. 2.
- Послание митрополита Климента к смоленскому пресвитеру Фоме, неизданный памятник литературы XII века, сообщение Хрисанфа Лопарева / Памятники древней письменности, СХ. — СПб, 1892.
- Путешествие Антиохийского патриарха Макария в России в половине века, описанное его сыном, архидьяконом Павлом Алеппским / Пер. Г.Муркоса. — М., 1897. — Вып. 2.
- Ревизия пуш и переходов звериных в бывшем Великом княжестве Литовском..., составленная Григорием Богдановичем Воловичем в 1559 году. — Вианос, 1867.
- Русская историческая библиотека. — СПб, 1884. — Т. 8.
- Сборник летописей, относящихся к истории Южной и Западной Руси. — К., 1888.
- Сенковский О.И.* Eumunder Saga. Эймундова сага // Библиотека для чтения. — СПб, 1834. — Т. 2. — Отд. III. — С. 1–71.
- Симоновский П.* Краткое описание о казацком малороссийском народе. — М., 1847.
- Слово о погибели Рускыя земли, вновь найденный памятник литературы XIII века, сообщение Хрисанфа Лопарева. — СПб, 1892 (= Памятники древней письменности, вып. 94).
- Слово о полку Игореве. Поетичний пам'ятник руської письменності XII в. / Вид. О.Огоновський. — Львів, 1876.

Слово похвальное на пренесение мощей Св. Бориса и Глеба, неизданный памятник литературы XII века, сообщение Хрисанфа Лопарева. — СПб, 1894 (= Памятники древней письменности, вып. 98).

Содержание актов о казаках (1500—1648) // Архив Юго-Западной России. — К., 1863. — Ч. 3. — Т. 1: Акты о казаках (1500—1648) / Под ред. В.Б. Антоновича.

Срезневский И.И. Материалы для словаря древнерусского языка по письменным источникам. — СПб, 1890—1893. — Т. 1; 1895—1902. — Т. 2.

Творения св. отца нашего Кирилла, епископа Туровского. — К., 1880.

Туровский К. Слово в великую субботу, принадлежащее святому Кириллу Туровскому, сообщение Хрисанфа Лопарева. — СПб, 1893 (= Памятники древней письменности, вып. 97).

Хронограф Георгия Амартола: Греческий подлинник / Изд. Э. Г. фон Мураальтом. — СПб, 1859 (Видбитка з: Ученые записки Императорской АН Отделения русского языка и словесности. — [1861]. — Кн. 6. — С. I—XLIX, 1—1016).

Южнорусские летописи, открытые и изданные Н.Белозерским. — К., 1856. — Т. 1.

Acta Sanctorum quotquot toto in orbi coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur / Ed. Ioannes Bollandus. — Antverpiae, 1643. — Т. III (Martius).

Acta Stephani Batorei — Akta historyczne do panowania Stephana Batorego, króla polskiego // Biblioteka ordynacyi Krasnińskich. — Vol. 5—6. — Muzeum Konstantego Swidzińskiego / Wyd. J.Janicki. — Warszawa, 1881.

Agathiae Myrinaei Historiarum libri quinque / Ed. B.G.Niebuhr // Corpus scriptorum historiae Byzantinae. — Bonn, 1828. — Pt. 3.

Akta Grodzkie i Ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej z archiwum tak zwanego Bernardyńskiego we Lwowie. — Lwów, 1889. — Т. XIV; Lwów, 1891. — Т. XV; Lwów, 1894. — Т. XVI.

Analecta byzantino-russica / Ed. W.Regel. — Petropoli, 1891.

Anecdota Bruxellensia. I. Chronique byzantines du Manuscrit 11376 / Ed. F.Cumont. — Bruxelles, 1894.

Antiquités russes d'après les monuments historiques des Islandais et des anciens Scandinaves / Ed. C.Ch.Rafn. — Copenhagen, 1850—1852. — Vol. 1—2.

Archiwum Sanguszków — Archiwum książąt Lubartowiczów-Sanguszków w Sławucie / Ed. Z.L.Radziwiński, P.Skobielski, B.Gorczak. — Lwów, 1887—1910. — Т. 1—7.

Basileiai / Regum Libri Quattuor / Ed. C.Lachmon // Corpus scriptorum historiae Byzantinae. — Bonn, 1828.

Bibliotheca geographicorum arabicorum / Ed. M.J. de Goeje. — Leiden, 1889. — Vol. VI.

Bielski, Kronika — *Bielski M.*, *Bielski J.* Kronika polska Marcina Bielskiego nowo przez Joachima Bielskiego, syna jego wydana / Wyd. K. J. Turowski. — Sanok, 1856. — Т. III.

Cedrenus, *Georgius*. [Compendium historiarum] Joannis Scylitzae ope ab Immanuele Bekkero suppletus et emendatus. — Bonnae, 1838—1839 (= Corpus scriptorum historiae Byzantinae, [33, 34]).

Codex Arpadianus — Codex diplomaticus Arpadianus continuatus (= Árpádkori új okmánytár) / Ed. W.Gusztáv. — Pest, 1860—1874. — Т. 1—12.

Codex Cumanicus Bibliothecae ad Templum divi Marci Venetiarum / Ed. G.Cuun. — Budapestini, 1880.

Codex epistolaris saeculi decimi quinti. — Cracow, 1876. — Vol. 1 (= Monumenta medii aevi historica, vol. 2).

Constantine Porphyrogenitus. De cerimoniis aulae Byzantinae libri duo / Graece et latine e recensione Io.Iac.Reiskii cum eiusdem commentariis integris. — Bonn, 1829—1830 (= Corpus scriptorum historiae Byzantinae, [8—9]).

Constantine Porphyrogenitus. De thematibus et de administrando imperio / Gr. et Lat. recognovit Immanuel Bekkerus. — Bonnae, 1840 (= Corpus scriptorum historiae Byzantinae, [10]).

Corpus scriptorum historiae Byzantinae. — Bonnae, 1829—1840. — [Vol. 1—34].

Fabricius Dionysius. Livonicae historiae compendiosa series ab a. 1158 usque ad a. 1610 / Curante Gustavo Bermann. — Riga; Leipzig, 1848.

Fejér C., ed. Codex diplomaticus Hungariae ecclesiasticus ac civilis. — 11 pts, 40 vols. — Budae, 1829—1844.

Fragmenta historicorum graecorum / Ed. C.Müller. — Paris, 1870. — Vol. 5, pt. 1.

Getica — див.: *Iordanes*. De origine actibusque Getarum.

- Gorecki L.* Opisanie wojny Iwona, hospodara wołoskiego z Selimem II cesarem tureckim, toczoney w roku 1574 / Przeł. z łac. W. Syrokomla. — Petersburg, 1855.
- Hardouin J.* Consiliarum generalium et provincialium collectio maxima. — Parisii, 1712. — Vols. I—XII.
- Herodotus.* [Opera] / Erklärt von H. Stein. — Berlin, 1896. — Bd. 2: Buch 4.
- Hippocrates.* [Hippokratous kai allōn iatrōn palaiōn leipsana]. Hippocratis et aliorum medicorum veterum reliquiae / Mandatu Academiae regiae disciplinarum quae Amstelodami est edidit Franciscus Zacharias Ermerins ... — Traiecti ad Rhenum, 1859—1864.
- Idrisi.* Géographie d'Edrisi. Tr. de l'arabe en français d'après deux manuscrits de la Bibliothèque du roi et accompagnée de notes, par P. Amédée Jaubert. — Paris, 1836—1840 (= Recueil de voyages et de mémoires publié par la Société de géographie, t. 5—6).
- Inscriptiones antiquae orae septentrionalis Ponti Euxini Graecae et Latinae / Изд. В.В. Лавров. — СПб, 1885—1890. — Т. I—II.
- Iohannis Diaconi,* Chronicon Venetum // Monumenta Germaniae historica. Scriptores. — Hanover, 1848. — Vol. VII.
- Iordanes.* De origine actibusque Getarum. Ed. Th. Mommsen // Monumenta Germaniae historica. Auctores antiquissimi. — Berlin, 1882. — Vol. 5, pt. 2. — P. 53—138.
- Iordanes.* De summa temporum vel origine actibusque gentis Romanorum // Monumenta Germaniae historica. Auctores antiquissimi. — Berlin, 1882. — Vol. 5, pt. 1. — P. 1—52.
- Jerlicz I.* Latopisiec albo kroniczka (1620—1673) / Wyd. K. W. Wójcicki. — Warszawa, 1853.
- Johannes von Ephesus.* Die Kirchengeschichte des Johannes von Ephesus / Übers. von J. M. Schönfelder. — München, 1862.
- Księga pamiętnicza J. Michałowskiego — Jakuba Michałowskiego, wojskiego lubelskiego a później kasztelana bieckiego Księga pamiętnicza... / Wyd. A. Z. Helcel. — Kraków, 1864.
- Leo, Diaconus.* Leonis diaconi Caloënsis Historia libri decem: et liber de Velitatione Bellica Nicephori Augusti / E recensione Caroli Benedicti Hasii... — Bonn, 1828.
- Lexicon Vindobonense / Ed. A. Nauck. — St. Petersburg, 1867.
- Listy St. Żółkiewskiego 1584—1620. — Kraków, 1868.
- Macoudi.* Les praires d'or / Ed. and transl. C. Barbier de Meynard, P. de Courteille. — Paris, 1861—1877.
- Menandros.* [Historiae fragmenta] // Historia graeci minores. — Leipzig, 1871. — Vol. 2. — P. 1—131.
- Migne J.-P.* Patrologia Graeca. — Paris, 1857. — Vol. III; 1862. — Vol. CV.
- Migne J.-P.* Patrologia Latina. — Paris, 1880. — Vol. CXIX.
- Monumenta Germaniae historica. Scriptores / Ed. G. H. Pertz. — Hanover, 1826. — Vol. I; 1839. — Vol. III; 1851. — T. IX; 1859. — T. XVI.
- Monumenta Poloniae historica. / Ed. A. Bielowski. — Lwów, 1864. — T. 1; Lwów, 1872. — Vol. 2; 1888. — Vol. 5.
- Nicephori archiepiscopi Constantinopolitani Opuscula historica / Ed. C. de Boor. — Leipzig, 1880.
- Niesiecki K.* Herbarz Polski. — Lipsk, 1841. — T. VIII.
- Okolski S.* Dyaryusz transakcyi wojennej między wojskiem koronnem i zaporoskiem w r. 1637 / Wyd. K. J. Turowski. — Kraków, 1859.
- Okolski S.* Orbis Polonus. — Cracoviae, 1641. — T. II.
- Orzelski S.* Bezkrólewia ksiąg osmioro czyli dzieje Polski 1572 aż do 1576 / Przeł. Wł. Spasowicz. — Petersburg, 1858. — T. II.
- Paprocki B.* Herby rycerstwa polskiego. Na pięciuro Xiąg rozdzielone. Przez Bartosza Paprockiego zebrane y wydane. — Kraków, 1584.
- Paprocki B.* Panosza. — Kraków, 1575.
- Parisius Matthaeus.* Historia maior Angliae seu Chronicon (1066—1259). — Londini, 1684.
- Paszkowski M.* Dzieje tureckie y utarczki kozackie z tatory. — Kraków, 1615.
- Pauli [Diaconi] Historia Langobardorum. Ed. L. Bethmann et G. Waitz // Monumenta Germaniae historica. Scriptores rerum Langobardicarum et Italicarum saec. VI—IX. — Hannoverae, 1878. — P. 12—187.
- Photii Epistolae / Ed. J. N. Balettas. — London, 1864.
- Prokopios.* De aedificiis / Ed. L. Dindorf // Corpus scriptorum historiae Byzantinae. — Bonn, 1838. — Pt. 2: Prokopios. — Vol. 3. — P. 167—344.

- Prokopios. De bello Gotthico* / Ed. L.Dindorf // *Corpus scriptorum historiae Byzantinae*. — Bonn, 1833. — Pt. 2: Prokopios. — Vol. 2.
- Prokopios. Historia arcana* / Ed. L.Dindorf // *Corpus scriptorum historiae Byzantinae*. — Bonn, 1838. — Pt. 2: Prokopios. — Vol. 3. — P. 3—166.
- Prokopios. [Opera]* / Ex recensione Guilielmi Dindorfii. — Bonn, 1833—1838. — Vols. 3 (= *Corpus scriptorum historiae Byzantinae*, [17—19]).
- Ptolomaeus. Claudii Ptolomaei Geographia* / Ed. C.Müller, C.Th.Fischer. — Leipzig, 1883. — Vol. 1.
- Romana — див.: *Jordanes. De summa temporum vel origine actibusque gentis Romanorum. Scriptores historicae Hungariae* — *Chronica Hungarorum... Ad fidem codicum recensuit, observationes, disquisitionem de aetate Belae, regis notarii, et animadversiones criticas adiecit M.Florianus. / Historiae hungaricae fontes domestici*. — Pars 1. — Scriptores. — V. 2. — Lipsiae, 1883.
- Scythica et Caucasia e veteribus scriptionibus Graecis et Latinis. *Известия древних писателей греческих и латинских о Скифии и Кавказе* / Изд. В.В.Латышев. — СПб, 1893. — Т. 1.
- Strabo. Rerum geograficarum libri XVII, graece et latini* / Ed. G.Kramer. — Berolini, 1844—1852.
- Supplementum ad historica Russiae monumenta. — Petropoli, 1848. — Vol. 1.
- Tabula Jabłonoviae ex arboribus genealogicis familiarum Slavicarum regni Poloniae etc. // Ed. J.A.Jabłonowski. — Norimbergae, 1748.
- Theiner, Monumenta Hungariae* — *Theiner A. Vetera monumenta historica Hungariam sacram illustrantia maximam partem nondum edita ex tabulariis vaticanis deprompta collecta ac serie chronologica disposita ab Augustino Theiner*. — Roma, 1859—1860.
- Theophanis Chronografia / Ed. C. de Boor. — Leipzig, 1883—1885. — Bd. 1—2.
- Theophylakti Simocattae historiae / Ed. C. de Boor. — Leipzig, 1887.
- Veteres memoriae Chasarorum ex Ibn-Fozlano, Ibn-Haukale et Schems-ed-Dino Damasceno arabice et latine... / Ed. C.M.Frähn // *Mémoires de l'Académie impériale des sciences de Saint-Pétersbourg*. — St. Pétersbourg, 1817—1818 [ed. 1822]. — Vol. 8. — P. 577—628.
- Viae et regna. Descriptio ditionis moslemicae auctore Abu'l-Kasim Ibn Hau-kal / Ed. M.J. de Goeje // *Bibliotheca geographorum arabicorum*. — Lugduni Batavorum, 1873. — Vol. 2.
- Volumina legum. Przedruk zbioru praw staraniem XX. Pijarów w Warszawie od r. 1732 do r. 1782. — St. Petersburg, 1859. — Vol. 2.
- Wapowski B. Kroniki część ostatnia (1480—1535), czasy podługoszowskie obejmująca*. — Kraków, 1874 (= *Scriptores rerum Polonicarum*, vol. 2).
- Źródła do dziejów polskich* / Wyd. M.Grabowski, A.Przedzdecki. — Wilno, 1843. — Т. 1.
- Źródła dziejowe*. — Warszawa, 1881. — Т. 9. — Cz. 1—3; 1894. — Т. 20—21.

II. Література

- Андріяшев А.М.* Очерк истории Вольнской земли до конца XIV ст. — К., 1887.
- Антонович В.Б.* Змиевы валы в пределах Киевской земли // *Киевская старина*. — К., 1884. — Т. 8. — Год 3. — № 3 (март). — С. 355—370.
- Антонович В.Б., Бей В.А.* Исторические деятели Юго-Западной России в биографиях и портретах. — К., 1883
- Антонович В.Б.* Монографии по истории Западной и Юго-Западной России. — К., 1885. — Т. 1.
- Антонович В.Б.* Неизвестный доселе гетман и его приказ // *Киевская старина*. — К., 1883. — Т. II. — Кн. 5. — С. 140—145.
- Антонович В.Б.* Содержание актов о казаках (1500—1648) // *Архив Юго-Западной России*. — К. 1863. — Ч. 3. — Т. 1.
- Археологические известия и заметки. — М., 1896. — Т. 4.
- Археологическо-библиографическая выставка Ставропигийского института. — Львов, 1888; 1889.
- Бобринский А.* Курганы и случайные археологические находки близ местечка Смелы. Дневники раскопок. — СПб, 1887—1901. — Т. 1—3.
- Бантыш-Каменский Д.Н.* История Малой России. — СПб, 1822.
- Барсов, География Начальной летописи* — *Барсов Т.В.* Очерки русской исторической географии. География Начальной (Несторовой) летописи. — Изд. 2-е. — Варшава, 1885.

- Беляев Д.Ф.* Byzantina. Очерки, материалы и заметки по византийским древностям. — СПб, 1891—1893. — Т. 1—2.
- Бестужев-Рюмин К. Н.* О составе русских летописей до конца XIV века. — СПб, 1868.
- Брун Ф.* Черноморские готы и следы долгого их пребывания в Южной России // *Он же.* Черноморье. — Одесса, 1880. — Т. 2.
- Брун Ф.К.* Черноморье. Сборник исследований по исторической географии Южной России (1852—1877 г). — Одесса, 1879—1880. — Вып. I—II.
- Васильевский В.* Варяго-русская и варяго-английская дружина в Константинополе XI и XII в. // Журнал Министерства народного просвещения. — СПб, 1874. — Ч. 176. — № 11 (ноябрь). — Отд. 2. — С. 105—140; 1875. — Ч. 177. — № 2 (февраль). — Отд. 2. — С. 394—451; Ч. 178. — № 3 (март). — Отд. 2. — С. 76—152.
- Васильевский В.Г.* Год первого нашествия русских на Константинополь // Византийский временник. — СПб, 1894. — Вып. 1. — С. 258—259.
- Васильевский В.Г.* Несколько новых соображений по поводу “пересмотра” вопроса о происхождении гунов // Журнал Министерства народного просвещения. — СПб, 1882. — Ч. 223. — № 9 (сентябрь). — Отд. 2. — С. 90—102.
- Васильевский В.Г.* О мнимом славянстве гунов, болгар и роксолан (Рец. труда Д.Иловайского: Разыскания о начале Руси. Изд. 2, исправленное и дополненное. М., 1882) // Журнал Министерства народного просвещения. — СПб, 1882. — Ч. 222. — № 6 (июнь). — Отд. 2. — С. 140—190.
- Веселовский А.Н.* Киев — град Днепра // Журнал Министерства народного просвещения. — СПб, 1887. — Ч. 251. — № 6 (июнь). — Отд. 2. — С. 294—301.
- Владимирский-Буданов М.Ф.* Хрестоматия по истории русского права. — 2-е изд. — К., 1876—1885. — Т. 1—3.
- Вовк Т.* Братання на Україні / Переклав В.Сава з франц. журналу *Mélusine* // Правда. — Львів, 1891. — Вип. 7—12. — Т. 3—4. — С. 27, 86.
- Воронов А.Д.* О латинских проповедниках на Руси Киевской в X и XI веках // Чтения в Историческом обществе им. Нестора Летописца. — К., 1873—1877. — Т. 1. — С. 1—21.
- Гедесон С.* Варяги и Русь. — СПб, 1876. — Т. 1—2.
- Гильфердинг А.Ф.* Древнейший период истории славян. Гл. вторая: Венеды // Вестник Европы. — СПб, 1868. — Т. 3. — № 9 (сентябрь). — С. 153—230.
- Голубинский Е.Е.* История русской церкви. — М., 1880. — Т. 1.
- Голубовский П.В.* Болгары и хазары — восточные соседи Руси при Владимире Святном (Историко-этнографический очерк) // Киевская старина. — К., 1888. — Т. 7. — № 7. — С. 26—68.
- Голубовский П.В.* История Смоленской земли до начала XV ст. — К., 1895.
- Голубовский П.В.* Печенеги, торки и половцы до нашествия татар. История южно-русских степей IX—XIII вв. — К., 1884 (відбитка з “Университетских известий”).
- Григорьев В.В.* О древних походах руссов на восток // Журнал Министерства народного просвещения. — СПб, 1835. — Ч. 5. — № 2. — С. 229—287.
- Григорьев В.В.* Россия и Азия / Сб. исследований и статей. — СПб, 1876.
- Грушевский М.* Очерк истории Киевской земли от смерти Ярослава до конца XIV в. — К., 1891.
- Грушевский М.* Южнорусские господарские замки в половине XVI ст.: историко-статистический очерк // Университетские известия. — К., 1890. — № 2. — С. 1—33.
- Грушевський М.* До історії “руського обряду” в давній Польщі // ЗНТШ. — Львів, 1899. — Т. XXX. — С. 1—5.
- Грушевський М.* Економічний стан селян в Перемиській старостві в середині XVI в. на основі описей королівщин // Жерела до історії України-Руси. — Львів, 1897. — С. 1—35.
- Грушевський М.* Історія України-Руси. — Львів, 1898. — Т. 1; Львів, 1899. — Т. 2; Львів, 1900. — Т. 3.
- Грушевський М.* Нові розвідки з історії давньої Руси // ЗНТШ. — Львів, 1897. — Т. XVIII. — Наукова хроніка. — С. 1—24.
- Грушевський М.* Примітки до тексту Галицько-Волинської літописі // ЗНТШ. — Львів, 1895. — Т. VIII. — Miscellanea. — С. 1—5.
- Грушевський М.* Рец. на публ.: *Кочубинский А.А.* Территория доисторической Литвы // ЖМНП. — 1897. — I. — С. 60—94 // ЗНТШ. — Львів, 1898. — Т. XXI. — С. 3—4.

- Грушевський М.* Розвідки і матеріали. — Львів, 1896. — Ч. 1.
- Грушевський М.* Секретна місія українця в Берліні р. 1791 // ЗНТШ. — Львів, 1895. — Т. VII. — Miscellanea. — С. 7–9.
- Дашкевич Н.П.* Княжение Данила Галицкого по русским и иностранным известиям. — К., 1873. Украинський переклад: Галицький князь Данило / Руська історична бібліотека. — Т. 5. — Львів, 1886.
- Дашкевич Н.П.* Приднєпровье и Киев по некоторым памятникам древне-северной литературы // Университетские известия. — К., 1886. — № 11 (ноябрь). — С. 220–242.
- Дорн Б.* Каспий. О походах древних русских в Табаристан // Записки Императорской академии наук. — СПб, 1875. — Т. 26. — Приложение 1.
- Древности Геродотовой Скифии. Сборник описаний археологических раскопок и находок в Черноморских степях. — СПб, 1866–1872. — Вып. I–II.
- Дьяконов М.А.* Власть московских государей. Очерки из истории политических идей Древней Руси до конца XVI в. — СПб, 1889.
- Ефименко А.Я.* Малороссийское дворянство и его судьба // Вестник Европы. — СПб, 1891. — № 8. — С. 515–591 (= *Ефименко А.Я.* Южная Русь: очерки, исследования, заметки. — СПб, 1905. — Т. 1. — С. 145–200).
- Зубрицкий Д.И.* История древнего Галицко-Русского княжества. — Львов, 1852. — Т. 1; 1852. — Т. 2; 1855. — Т. 3
- Иванов П.А.* Исторические судьбы Волынской земли с древнейших времен до конца XIV ст. — Одесса, 1895.
- Иконников В.С.* Опыт русской историографии. — К., 1891. — Ч. 1. — Т. 1. — Кн. 1.
- Илаовийский Д.И.* Разыскания о начале Руси. — 2-е изд. — М., 1882.
- Ильницкий В.* Стародавние галицкие города. — Львов, 1861. — Ч. 1: Стародавний Звенигород.
- Императорский российский исторический музей: указатель памятников. — М., 1893.
- К портрету Хмельницкого // Киевская старина. — К., 1882. — № 1. — С. 226–231.
- Карамзин Н.М.* История государства Российского. — СПб, 1843. — Т. 3.
- Каталог коллекции древностей А.Н.Поля. — Екатеринбург, 1893. — Т. 1.
- Киркор А.* Материалы для археологического словаря // Древности. Труды Московского археологического общества. — М. 1865. — Т. VIII.
- Кондаков Н.П.* Русские клады. Исследования древностей великокняжеского периода. — СПб, 1896. — Т. 1.
- Костомаров М.* Нариси народної українсько-руської історії / Историчні монографії. — Т. 1 (= Руська історична бібліотека, т. 2). — Тернопіль, 1886. — С. 93–216.
- Костомаров Н.И.* Богдан Хмельницкий. — СПб, 1884. — Т. 1–2 (= Исторические монографии и исследования. — Т. IX).
- Костомаров Н.И.* Лекции по русской истории. Составлены по запискам слушателей Н.Г.вым. — СПб, 1861.
- Костомаров Н.И.* Русская история в жизнеописаниях её главнейших деятелей. — СПб, 1888.
- Костомаров Н.И.* Черты народной южнорусской истории / Исторические монографии. — СПб, 1872. — Т. 1.
- Костомаров, Монографии — Костомаров Н.И.* Исторические монографии и исследования. — СПб, 1872. — Т. 1.
- Котляревский А.А.* О погребальных обычаях языческих славян. — М., 1868 (= *Он же.* Сочинения. — СПб, 1891. — С. 1–296).
- Котляревский А.А.* О происхождении сказания о новгородских банях // Чтения в Историческом обществе имени Нестора Летописца. — К. 1879. — Кн. 1. — С. 288–290.
- Кочубинский А.А.* Территория доисторической Литвы // Журнал Министерства народного просвещения. — СПб, 1897. — Ч. 309. — № 1 (Январь). — С. 60–94.
- Кулиш П.А.* История воссоединения Руси. — М., 1874. — Т. 1.
- Кулиш П.* Первый период козацтва од його початку до ворогування з ляхами // Правда. — 1868. — № 1–17, 25–35.
- Куник А.А.* Замечания [на книгу М.Погодина “Г.Гедеонов и его система”] // Записки Императорской академии. — СПб, 1864. — Прибавление № 2. — С. 53–84.

- Куник А.А.* О записке готского топарха // Записки Императорской академии наук. — СПб, 1874. — Т. 24. — Кн. 1. — С. 61—160.
- Ламбин Н.П.* Славяне на северном Черноморье // Журнал Министерства народного просвещения. — СПб, 1877. — № 7 (май). — С. 234—259; 1879. — № 12 (декабрь). — С. 141—155.
- Леонтович Ф.И.* Очерки истории литовско-русского права: образование территории Литовско-Русского государства. — СПб, 1894.
- Лерберг А.* О географическом положении хазарской крепости Саркела и называемой в русских летописях Белавежи // Исследование, служащее к объяснению древней русской истории. — СПб, 1819.
- Линниченко И.А.* Взаимные отношения Руси и Польши до половины XIV столетия. — К., 1884. — Т. 1: Русь и Польша до конца XII века.
- Линниченко И.А.* Черты из истории сословий в Юго-Западной (Галицкой) Руси XIV—XV в. — М., 1894. Український переклад: Суспільні верстви Галицької Русі в XIV—XV вв. / Руська історична бібліотека. — Т. 7. — Львів, 1899.
- Любавский М.К.* Областное деление и местное самоуправление Литовско-Русского государства ко времени издания Первого Литовского статута. — М., 1892.
- Макарий, митрополит [Булгаков М.].* История русской церкви. — СПб, 1857. — Т. 3.
- Максимович М.* Исторические письма о казаках приднепровских // Максимович М. Собрание сочинений: В 3-х т. — К., 1876. — Т. 1.
- Маркевич Н.А.* История Малороссии. — М., 1842. — Т. 1.
- Марковин Н.* Очерк истории запорожского казачества. — СПб, 1878.
- Миллер В.Ф.* Осетинские этюды. — М., 1887. — Т. III.
- Надеждин Н.И.* Опыт исторической географии русского мира // Библиотека для чтения. — СПб, 1837. — Т. 22. — С. 28—79.
- Никитский А.И.* Очерк внутренней истории Пскова. — СПб, 1873.
- Новицкий И.* Князья Ружинские (Памяти М.А.Максимовича) // Киевская старина. — К., 1882. — Кн. 4. — С. 58—84.
- Описание славянских рукописей Румянцевского музея / Изд. А.Востоков. — СПб, 1842.
- Партицкий О.* Старинна історія Галичини. — Львів, 1894.
- Первольф И.* Варяги-Русь и Балтийские славяне // Журнал Министерства народного просвещения. — СПб, 1877. — Ч. 192. — № 7 (июль). — Отд. 2. — С. 37—97.
- Погодин М.П.* Исследования, замечания и лекции о русской истории. — М. 1850. — Т. 4; 1857. — Т. 7.
- Пожилович Л.И.* Сказания о населенных местностях Киевской губернии. — К., 1864.
- Русские древности в памятниках искусства / Изд. И.И.Толстой, Н.П.Кондаков. — СПб, 1890. — Т. II.
- Самоквасов Д.Я.* Историческое значение городищ // Труды III археологического съезда в России, бывшего в Киеве в августе 1874 года. — К., 1878. — Т. 1.
- Сенковский О.И.* Исландские саги в их отношении к российской истории // Библиотека для чтения. — СПб, 1834. — Т. 1. — Отд. 3. — С. 30—49.
- Сергеевич В.И.* Лекции и исследования по истории русского права. — СПб, 1890.
- Соловьев С.М.* История России с древнейших времен. — СПб, 1893. — Т. 1; СПб, 1894. — Кн. 1. — Т. VII; СПб, 1896. — Кн. 2. — Т. VII.
- Срезневский И.И.* Древние памятники русского языка и письма (X—XIV вв.). — 2-е изд. — СПб, 1882.
- Толстой И.И., Кондаков Н.П.* Русские древности в памятниках искусства. — СПб, 1889—1899. — Вып. 1—6.
- Томсен В.* Начало Русского государства. — Москва, 1891.
- Труды Виленского отделения Московского предварительного комитета по устройству в Вильне IX-го археологического съезда. — Вильно, 1893.
- Успенский Ф.И.* Византийские владения на северном берегу Черного моря в IX и X вв. // Киевская старина. — К., 1889. — Т. 8. — № 5—6. — С. 253—294.
- Филевич И.П.* История Древней Руси. — Т. 1: Территория и население. — Варшава, 1896.

- Фортинский Ф.Я.* Крещение князя Владимира и Руси по западным известиям // Чтения Исторического общества Нестора Летописца. — К., 1888. — Кн. 2. — Отд. II. — С. 93—128.
- Шараневич И.* История Галицко-Володимерской Руси от найдавніших времен до 1453 г. — Львов, 1863.
- Шафарик П.И.* Славянские древности / Пер. с чеш. И.Бодянского. — М., 1837—1848. — Т. 1—2.
- Эварницкий [Яворницкий] Д.И.* История запорожских казаков. — СПб, 1895. — Т. 2.
- Ясинский М.Н.* Уставные и земские грамоты Литовско-Русского государства. — К., 1889.
- Baliński M., Lipiński T.* Starożytna Polska. — Warszawa, 1886. — Т. III.
- Balzer O.* Genealogia Piastów. — Kraków, 1895.
- Boniński A.* Poczet rodów w Wielkim księstwie Litewskim w XV i XVI wieku. — Warszawa, 1883.
- Brugmann K.* Grundriß der vergleichenden Grammatik der indogermanischen Sprachen. — Strasbourg, 1886. — Bd. 1.
- Dembński B.* Tajna misja Ukraińca w Berlinie w r. 1791 // Przegląd Polski. — Kraków, 1896. — Т. 119. — S. 511—523.
- Droba L.* Stosunki Leszka Białego z Rusią i Węgrzami. — Kraków, 1881 (Відбитка з: Rozprawy wydziału historyczno-filozoficznego, t. XI).
- Frähn C. M.* Ibn-Foszlans und anderer Araber Berichte über die Russen alterer Zeit. — St. Petersburg, 1823.
- Górski K.* Historia jazdy polskiej. — Kraków, 1893.
- Górski K.* Historia piechoty polskiej. — Kraków, 1893.
- Hammer-Purgstall J.* Geschichte der Goldenen horde in Kiptschak, das ist: der Mongolen in Russland. — Pesth, 1840.
- Hampel J.* A bronzakor emlékei Magyarhonban. — Budapest, 1886—1896. — Т. 1—3.
- Hampel J.* Alterthümer der Bronzezeit in Ungarn. — 2d ed. — Budapest, 1890.
- Heidenstein R.* Dzieje Polski od śmierci Zygmunta Augusta do r. 1594. — St. Petersburg, 1857. — Т. 1.
- Hergenrother J.* Photius, Patriarch von Constantinopel. Sein Leben, seine Schroften und das griechische Schisma. — Regensburg; Manz, 1867—1869. — Bd. 1—3.
- Historia critica regum Hungariae.* — Budapest, 1782. — Vol. VI.
- Huber A.* Geschichte Österreichs. — Gotha, 1885. — Bd. 1.
- Hunfalvy P.* Ethnographie von Ungarn. — Budapest, 1877.
- Jagić V.* Ein Nachtrag zur vorhergehenden Abhandlung [J. Perwolf, Polen, Ljachen, Wenden] // Archiv für Slavische Philologie. — Berlin, 1880. — Bd. 4. — S. 74—78.
- Jagić V.* Einige Streitfragen // Archiv für slavische Philologie. — Berlin, 1898. Bd. 20. — S. 1—53; 1900. — Bd. 22. — S. 11—45; 1901. — Bd. 23. — S. 113—129.
- Jagić V.* Mythologische Skizzen // Archiv für Slavische Philologie. — Berlin, 1880. — Bd. 4. — S. 412—427; 1881. — Bd. 5. — S. 1—14.
- Jakuts geographisches Wörterbuch / Ed. F. Wüstenfeld.* — Leipzig, 1866—1873. — Bd. 1—6.
- Krek C.* Einleitung in die slavische Literaturgeschichte. — 2d ed. — Graz, 1887.
- Kubala L.* Szkice historyczne. — Lwów, 1880. — Ser. 1.
- Kunik A.* Die Berufung der Schwedischen Roden durch die Finnen und Slaven. Eine Vorarbeit zur Entstehungsgeschichte des Russischen Staates. — St. Petersburg, 1844—1845. — Vols. 1—2.
- Lam J.* Starodawny Dźwinograd i Rożne Pole. — Kraków, 1887 (відбитка з часопису “Dziennik Polski”).
- Latkowski J.* Mendog król Litewski. — Kraków, 1892.
- Lavisse E., Rambaud A.* Histoire générale du IVe siècle jusqu'à nos jours. — Paris, 1892. — Vol. 1.
- Lehrberg A. Ch.* Untersuchungen zur Erläuterung der älteste Geschichte Russlands. — St. Petersburg, 1816.
- Lelewel J.* Polska wieków średnich. — Poznań, 1856. — Т. 2.
- Lubomirski, J. T. [J. T. L.]* Starostwo Ratańskie. Wyjątek z historii osad wołoskich w Polsce // Biblioteka Warszawska. — Warszawa, 1855. — Т. 2. — S. 209—32.

- Müllenhoff K.* Deutsche Alterthumskunde. — Berlin, 1883—1898. — Bd. 1—5.
- Müllenhoff K.* Über die Herkunft und Sprache der pontischen Skythen und Sarmaten // Monatsberichte der Königlich-Preussischen Akademie der Wissenschaften zu Berlin. — Berlin, 1866. — S. 549—577.
- Neumann K.F.* Die Hellenen im Skythenlande. Ein Beitrag zur alten Geographie, Ethnographie und Handelsgeschichte. — Berlin, 1855. — Bd. I.
- Niederle L.* O pívodu Slovanů. Studie k slovanským starožytostem. — Praha, 1896.
- Niederle L.* Zur Frage über den Ursprung der Slaven // Globus. — Illustrierte Zeitschrift für Länder- und Völkerkunde. — Hildburghausen, 1897.
- Ossowski G.* Sprawozdanie z wycieczki paleontologicznej po Galicji w roku 1889 // Zbiór wiadomości do antropologii krajowej. — Kraków, 1890. — T. 14. — S. 17—68.
- Papée F.* Wiadomość o archiwach węgierskich // Archiwum komisji historycznej. — Kraków, 1898. — T. VIII.
- Pervolf J.* Polen, Ljachen, Wenden // Archiv für Slavische Philologie. — Berlin, 1880. — Bd. 4. — S. 60—73.
- Pulaski K.* Stosunki Polski z Tatarszczyzną od połowy XV w. — Warszawa, 1881. — T. 1; Kraków, 1898. — T. 2.
- Regel W. E.* Analecta byzantino-russica. — Petropoli, 1891.
- Roesler R.* Über den Zeitpunkt der slavischen Ansiedlung an der unteren Donau // Sitzungsberichte der Philosophisch-historisch Classe der Kaiserlichen Akademie der Wissenschaften. — Wien, 1873. — Bd. 73. — S. 77—126.
- Rulikowski E.* Opis powiatu Wasilkowskiego pod względem historycznym, obyczajowym i statystycznym. — Warszawa, 1853.
- Sacken E.F. von.* Das Grabfeld von Hallstatt in Oberosterreich und Dessen Alterthumer. — Wien, 1869.
- Safarik P.J.* Slovanské starožytosti. — Praha, 1862—1863. — T. 1—2.
- Sayce A.H.* The ancient Empires of the East. Herodotos. I—III. — London, 1883.
- Schiemann Th.* Rußland, Polen und Livland bis ins 17 Jahrhundert. — Berlin, 1886. — Bd. 1.
- Schlumberger G.* Sigilographie de l'empire byzantine. — Paris, 1884.
- Schlumberger G.* Un empereur byzantin au dixième siècle Nicephore Phocas. — Paris, 1890.
- Schmidt J.* Zur Geschichte des indogermanischen Vocalismus. — Weimar, 1875. — Bd. 2.
- Słownik geograficzny. — Warszawa, 1886. — T. VII; Warszawa, 1889. — T. X.
- Szaraniewicz I.* Cmentarzyska przedhistoryczne we wsiach Czechy i Wysocko, w powiecie brodzkim. — Lwów, 1898 (odbitka z "Teki konserwatorska").
- Szaraniewicz I.* Die Hypatios-Chronik als Quellen-Beitrag zur österreichischen Geschichte. — Lemberg, 1872.
- Szaraniewicz I.* Kritische Blicke in der Geschichte der Karpaten Völker im Alterthum und im Mittelalter. — Lemberg, 1871.
- Szaraniewicz I.* Rzut oka na beneficją kościoła ruskiego za czasów Rzeczypospolitej polskiej pod względem historyi, a przedewszystkiem o stosunku świeckiego duchowieństwa ruskiego w Galicyi do ziemi w tym okresie. — Lwów, 1875.
- Teka konserwatorska Galicyi wschodniej. — Lwów, 1900. — T. 2.
- Theophili Sigefridi Bayeri,* Opuscula ad historiam antiquam chronologiam, geographiam et rem numariam spectantia / Ed. Ch.A.Klotzius. — Halae, 1770.
- Thomsen W.* Der Ursprung des Russischen Staates. Drei Vorlesungen. — Gotha, 1879.
- Tomaschek W.* Die alten Thraker. Eine ethnologische Untersuchungen // Sitzungsberichte der Philosophisch-historisch Classe der Kaiserlichen Akademie der Wissenschaften. — Wien, 1893. — Bd. 128. — S. 1—129; 1894. — Bd. 130. — S. 170; 1894. — Bd. 131. — S. 1—103.
- Tomaschek W.* Die Goten in Taurien. — Vienna, 1881 (= Ethnologische Forschungen über der Ost-Europa und Nord-Asien. — Bd. I).
- Wolff J.* Kniaziowie litewsko-ruscy od końca XIV wieku. — Warszawa, 1895.
- Zeuss K.* Die Deutschen und die Nachbarstämme. — München, 1837.
- Zubrzycki D.* Kronika miasta Lwowa. — Lwów, 1844.
- Zubrzycki D.* Grenzen zwischen der russinischen und polnischen Nation in Galizien. — Lemberg, 1849.

З М І С Т

<i>Я. Дашкевич</i> . Михайло Грушевський наприкінці ХІХ ст.	I
<i>М. Капраль</i> . Від упорядника	XIV
Розділ I. АРХЕОГРАФІЧНІ ПУБЛІКАЦІЇ, ПЕРЕДМОВИ	1
Виймки з жерел до історії України-Руси: до половини ХІ віку	3
Опись Львівського замку р. 1495	144
Метрика Самбірська. Подробиці з історії відносин релігійних	154
Кілька духовних віршів з Галичини	161
Співаник з початку ХVІІІ в.	175
Описі Ратенського староства з 1500—1512 рр.	259
До історії “руського обряду” в старій Польщі	292
До історії “руського обряду” в давній Польщі	294
До питання про правно-державне становище київських князів ХV в.	301
Матеріали до історії козацьких рухів 1590-х рр.	305
Кілька документів з життя Забузької Русі ХVІ в.	333
Передмова [до т. I “Етнографічного збірника”]	343
Передмова [до т. II “Етнографічного збірника”]	345
[Передмова до т. ХІХ “Руської історичної бібліотеки”]	347
[Передмова до т. ХХ “Руської історичної бібліотеки”]	349
Передне слово [до т. ХХХІ—ХХХІІ “Записок НТШ”]	352
Передне слово [до т. ХХХV—ХХХVІ “Записок НТШ”]	355
Вступне слово редакції [до т. VІІ “Руської історичної бібліотеки”]	356
Розділ II. АРХЕОЛОГІЧНІ СТУДІЇ	357
Молотівське срібло	359
Молотівське срібло. Археологічна замітка	361
Печатка м[итрополита] Константина з Звенигорода	367
Похоронне поле в с. Чехах (археологічна розвідка)	369
Звенигород Галицький (історично-археологічна розвідка)	389
Печатка з Ступниці під Самбором	414
Розділ III. ІСТОРИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ	417
Гетьман Богданко. Критично-історична розвідка	419
Галицьке боярство ХІІ—ХІІІ в.	435
Анти (“Antai, Antes). Уривок з “Історії України-Руси”	452
Анти. Реферат	465
Хмельницький і Хмельниччина. Історичний ескіз	466
Портрет Хмельницького з вид[ання] 1683 р. (До портрета)	490
Чи було між руськими племенами плем'я хорватів? Реферат	492

Розділ IV. ОГЛЯДИ, РЕЦЕНЗІЙНІ СТАТТІ	493
Нововидані пам'ятки давнього письменства руського	495
Нові розвідки з історії давньої Руси	512
Наукова діяльність Товариства імені Шевченка в р. 1895. Записка для загального збору р. 1896	534
Наукова діяльність Товариства імені Шевченка в 1896 і 1897 рр. Записка для загального збору 1898 р.	542
Наукове Товариство імені Шевченка і його діяльність в 1898 р.	550
Примітки до історії козащини з поводу книжки: Бесіди про часи козацькі на Україні	558
Розділ V. НЕКРОЛОГИ	569
Пантелеймон Куліш [Некрологічна звістка]	571
Петро Лебединцев — Іван Малишевський (Некролог)	572
В.Васілевський (Некролог)	574
Посмертні згадки (А.Скальковський, Е.Кунік, В.Ястребов)	575
Микола Гулак. Посмертні згадки	577
Е.Рудіковський — В.Луцкевич (Некрологічна згадка)	580
КОМЕНТАРІ	582
СПИСОК ЦИТОВАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ	644
ПОКАЖЧИК	654

Грушевський Михайло Сергійович

Твори: У 50 томах

Том 6

Серія "Історичні студії та розвідки (1895–1900)"

Редактор	<i>Л.Веремієнко</i>
Художнє оформлення	<i>С.Іванов</i>
Технічний редактор	<i>С.Довба</i>
Комп'ютерний набір і верстка	<i>Л.Гринчишин</i>
Коректори	<i>Р.Гамада, М.Ломеха, Б.Павлів, О.Тростянчин</i>

Здано на складання 03.06.2004. Підп. до друку 11.11.2004. Формат 70x100¹/₁₆.
Папір офс. Гарн. Academy. Офс. друк. Умовн. друк. арк. 54,82. Умовн. фарбовідб. 55,22.
Обл.-вид. арк. 44,98. Додатк. накл. 2000 прим. Свідоцтво держ. реєстру:
серія ДК № 22. Вид. № 03. Зам. 529-4.

Державне спеціалізоване видавництво "Світ" 79008 м. Львів, вул. Галицька, 21
www.dsv-svit.lviv.ua; e-mail: office@dsv-svit.lviv.ua

Надруковано з готових діапозитивів на ВАТ "Львівська книжкова фабрика "Атлас"
75005 м. Львів, вул. Зелена, 20

Грушевський М.С.

Г 91 Твори: У 50 т. /Редкол.: П.Сохань, Я.Дашкевич, І.Гирич та ін.;
Голов. ред. П.Сохань. — Львів: Світ, 2002 —
Т. 6: Серія "Історичні студії та розвідки (1895–1900)". — 2004. —
696 с.

ISBN 966-603-223-6; 966-603-367-4 (т. 6).

Шостий том зібрання праць М.Грушевського є другим томом серії "Історичні студії та розвідки" і охоплює період 1895–1900 рр. У ньому вміщені публікації документів, джерелознавчі розвідки і передмови, історичні статті та науково-інформаційні матеріали.

Видання розраховане для науковців та всіх, хто цікавиться історією України.

ББК 63.3 (4 УКР)

ISBN 966-603-223-6

ISBN 966-603-367-4 (т. 6)